

Θεοδώρα Ιωαννίδου-Καρακουσόγλου

*Ἡ ἐξόντωση τῆς Ὁρθόδοξης
Ἐκκλησίας τοῦ Πόντου*

*Πρόλογος
Κωνσταντίνος Φωτιάδης*

Ἐκδόσεις: «Τραπεζοῦς».

Ἀθήνα, Μάρτιος 2021.

Σελίδες: 448 (17 x 24 ἐκ.).

Οἱ Ἐκδόσεις «Τραπεζοῦς» καὶ ἡ ἐρευνήτρια Θεοδώρα Ἰωαννίδου προέβησαν στὴν παρούσα πολύτιμη ἔκδοση, στὴν ὁποία γίνεται ἀναφορὰ στὴν δίωξη τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τοῦ Πόντου. **Π**ρόκειται γιὰ πρωτογενὲς ὑλικό, στὸ ὁποῖο καταγράφονται δεκάδες μαρτυρίες διώξεων ποντίων ἱερέων καὶ μοναχῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ καταστροφή τόπων λατρείας, ἐκκλησιῶν καὶ μονῶν τοῦ Πόντου. **«Σ**τοὺς τόπους ὅπου καλλιεργήθηκε στὸ πέρασμα τῶν αἰῶνων ἡ σύνδεση τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ ἑλληνισμοῦ».

Πρόκειται ἀφ' ἑνὸς μὲν, γιὰ μία προσπάθεια ὑπενθύμισης τῆς Γενοκτονίας τῶν Ἑλλήνων τοῦ Πόντου, μὲ τὴν συμπλήρωση ἑκατὸν καὶ πλέον χρόνων ἀπὸ τὸν Μάιο τοῦ 1919, ὅταν ξεκίνησε ἡ δευτέρα φάση τοῦ γενοκτονικοῦ προγράμματος κατὰ τῶν Ποντίων ἀπὸ τὸν Μουσταφὰ Κεμάλ, πὺ σκοπὸ εἶχε τὸν ὀλοκληρωτικὸ ἀφανισμὸ τῶν Ἑλλήνων τοῦ Πόντου.

Ἀφ' ἑτέρου δέ, μὲ τὴν παρούσα ἐργασία ἡ συγγραφέας στόχο ἔχει νὰ μᾶς ὑπενθυμίσει τὴν Ἱστορία. **Δ**ιότι, **«Τ**ὰ στυγνὰ οἰκονομικὰ κέντρα τῶν ἰδίων χωρῶν, μὲ τὴν συνδρομὴ τῶν ὁποίων ἢ, ἔστω μὲ τὴν ἀνοχή τους, συντελέστηκαν οἱ γενοκτο-

νίες τῶν χριστιανῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, μᾶς παρουσίασαν πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια τοὺς Ἑλληνες ὡς καταχραστὲς τῆς ἀρωγῆς τους. **Σ**τὴν περίοδο τοῦ ἰδιόμορφου πολέμου πού βιώνουμε στίς μέρες μας, ἐπιδιώκεται συστηματικὰ ἢ πολιτισμική, θρησκευτική καὶ ἐθνική μας ἀλλοτρίωση, πρὸς ὄφελος τῆς παγκόσμιας κερδοσκοπίας. **Ἦ**δη μᾶς ἐπιβλήθηκε μία ἄνευ προηγούμενου ἱστορική παραχάραξη γιὰ τὴν Μακεδονία».

Ἡ παράθεση τῆς δίωξης τῶν ἱερέων καὶ τῶν μοναχῶν τοῦ Πόντου, στὴν ὁποία γίνεται ἀναφορά, ἀποτελεῖ μία ἀπὸ τῆς πτυχῆς τῆς ποντιακῆς ὑπόθεσης. **Μ**ὲ τὸ παρὸν βιβλίο ἔρχονται στὴν δημοσιότητα πολλές αὐτοβιογραφίες προσφύγων πρώτης γενιᾶς, ἡμερολογιακὲς ἀναφορὲς καὶ σπουδαῖο φωτογραφικὸ ὕλικό.

Ἡ συγγραφέας, ἢ ὁποία ἀποτελεῖ Ποντία τρίτης γενιᾶς προσφύγων, σημειώνει γιὰ τὴν ἔρευνά της: **«Γ**ιὰ ὅσα συνέβησαν στὰ εἴκοσι ἕνα μοναστήρια τοῦ Πόντου ἀπαιτεῖται ἐκτενέστερη ἔρευνα, δεδομένου πὼς ἡ ἀναφορὰ σὲ ὅσα διαπράχθηκαν σὲ μόνον τέσσερα ἀπὸ αὐτὰ εἶναι ἀπλῶς ἐνδεικτική. **Π**αρότι οἱ ἐκκλησίαι καὶ τὰ παρεκκλήσια πού λεηλατήθηκαν, γκρεμίστηκαν καὶ πυρπολήθηκαν δὲν μποροῦν νὰ ἀριθμηθοῦν, τὸ καταγεγραμμένο ὕλικό μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ ἀρκετὰ ἱκανοποιητικό. **Τ**ερατικὰ σκευῆ, κειμήλια καὶ βιβλία, συχνὰ ἀνεκτίμητης ἀξίας, ἀρπάχτηκαν, πουλήθηκαν ἢ κάηκαν σὲ κάθε γωνιὰ τῆς ποντιακῆς γῆς. **Δ**υνατότητα ἀκριβοῦς ἀποτίμησης τοῦ συνόλου τῆς καταστροφῆς ὅμως δὲν ὑπάρχει. **Μ**άχες μεταξὺ τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ καὶ τῶν ἀνδρῶν τοῦ ποντιακοῦ ἀντάρτικου, πού δημιουργήθηκε γιὰ τὴν σωτηρία τῆς ὁμογένειας, ὑπῆρξαν περισσότερες ἀπὸ τίς ἐλάχιστες πού ἀναφέρονται. **Ο** μικρὸς αὐτὸς ἀριθμὸς ὀφείλεται στὴν ἀπουσία διασταυρωμένων πληροφοριῶν γιὰ συμμετοχὴ στίς ὑπόλοιπες».

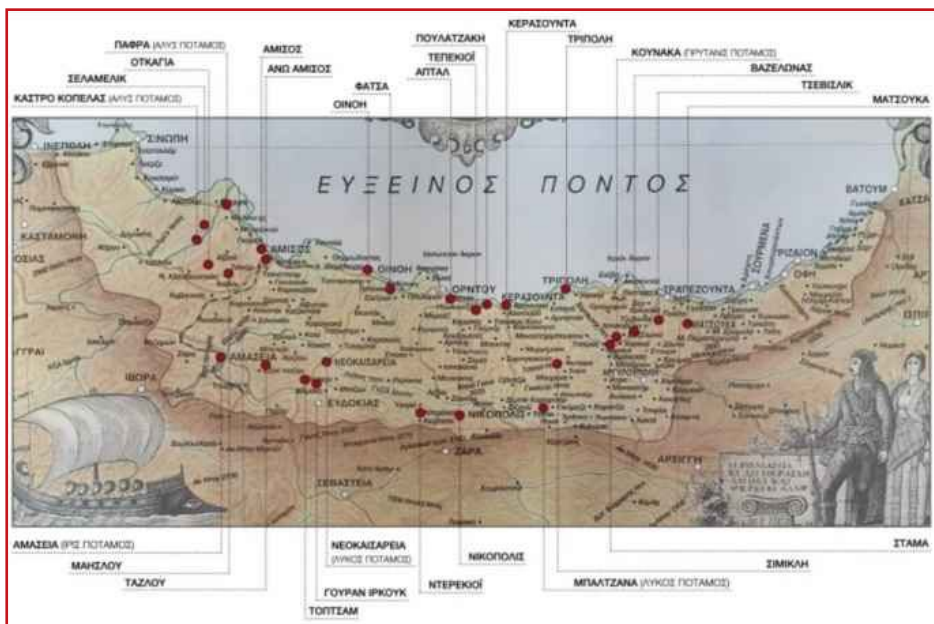
Καὶ καταλήγει ἡ Θεοδώρα Ἰωαννίδου στὸ εἰσαγωγικὸ σημείωμα: **«Ο**ἱ ὁμογενεῖς τοῦ Πόντου δὲν σφαγιάστηκαν οὔτε γιὰ τὸ Κότσαρι (γνωστὸς ποντιακὸς χορὸς), οὔτε γιὰ τοὺς Μωμόγερους (λαϊκὸ ποντιακὸ δρώμενο), οὔτε γιὰ τὸ χαβίτσι (ποντιακὸ ἔδεσμα). **Θ**υσιάστηκαν γιὰ νὰ μὴ χαθεῖ ἡ Ρωμιοσύνη. **Θ**εωρητικά, λίγοι ἴσως ἀπὸ αὐτοὺς γνώριζαν ὅτι εἶναι Κληρονόμοι τῆς Ρωμαϊκῆς καὶ τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας.

Ακόμη λιγότεροι ὅτι πολιτισμική ἀφετηρία τους ἦταν ἡ ἀρχαία Ἑλλάδα καὶ ὅτι τὸ γένος τους διέθετε διαδρομὲς αἰώνων. **Κ**αὶ οἱ πιὸ ἀπαιδευτοὶ χωρικοὶ τῶν ἀπόμακρων ποντιακῶν

οίκισμῶν, ὅμως, ἔνοιωθαν πῶς ἡ φυλετική τους ἀλήθεια ἄξιζε κάθε θυσία. Δὲν κάμφθηκαν κατὰ πλειοψηφία ἀπὸ ὑποσχέσεις, ἀπὸ πιέσεις, ἀπὸ βασανιστήρια. Οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς ὁμογενεῖς τοῦ μαρτυρικοῦ Πόντου, παρὰ τὰ ὅσα ὑπέστησαν, διατήρησαν ἀνόθευτα τὰ πνευματικά τους ἀποθέματα καὶ ἀποτελοῦν ὑποδείγματα πατριωτισμοῦ, πίστεως καὶ ἀξιοπρέπειας γιὰ τὴν χειμαζόμενη πατρίδα, ἀλλὰ καὶ γιὰ ὁλόκληρη τὴν ἀνθρωπότητα».

Ἡ συγγραφέας Θεοδώρα Ἰωαννίδου σημειώνει στὸν ἐπίλογο τοῦ βιβλίου: «**Ἄ**παιτοῦμε νὰ μὴ ὑπάρξει ἡ ἱστορική παραγραφή πὸν ἐπιδιώκει ἡ Τουρκία. **Τὸ** ποντιακὸ καὶ τὰ λοιπὰ ὄλοκαυτώματα ἐπιβάλλεται νὰ τύχουν ἠθικῆς καὶ νομικῆς δικαίωσης. **Π**αρὰ τὴν γνωστὴ ἀπροθυμία τῶν ἑλληνικῶν κυβερνήσεων νὰ ἀναλάβουν ἐνεργὸ ρόλο, ἐμεῖς θὰ ἐπιμείνουμε. **Π**αρὰ τὴν ὑποκρισία τῶν δυνατῶν τοῦ κόσμου, πού, γιὰ τὰ ἀργύρια, μᾶς ἔδωσαν ἐπανελημμένα τὸ φιλὶ τοῦ Ἰούδα, ἐμεῖς θὰ συνεχίσουμε. **Μ**πορεῖ νὰ εἴμαστε, ὅπως ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, ἐγκλωβισμένοι ὅσο ποτὲ ἄλλοτε σὲ παγκοσμιοποιημένα κελλιά. **Τ**ὴν ἐλεύθερη ψυχὴ μας ὅμως, πὸν ἐξαγοράστηκε μὲ ποτάμια αἵματος, δὲν θὰ τὴν παραδώσουμε. **Μ**όνο ὑπηρετώντας τὸ ἠθικὸ, μόνον ἐστιάζοντας στὸ ἀληθινὸ, μόνον ὑποκλινόμενοι στὸ ἥρωϊκὸ, θὰ γίνουμε ἄξιοι τῶν νεομαρτύρων παππούδων μας».

* * *

Περιεχόμενα

Εὐχαριστίες.

Πρόλογος.

Εἰσαγωγή.

Τὰ ἱερά καθήκοντα στὸν Πόντο.

Κρυπτοχριστιανισμός.

Κακοποιήσεις.

Δεήσεις.

Ἐξορίες.

Τὰ Μοναστήρια.

Ἀνίερα σὲ τόπους ἱερούς-ἀτιμώσεις.

Σφαγές-ἐκτελέσεις.

Θάνατοι ἀπὸ ξυλοδαρμό.

Σταυρώσεις.

Ἀπαγχονισμοί.

Πυρπολήσεις ἐκκλησιῶν.

Ποντιακιᾶς θυσίαις-Ζάλογγα.

Ἀγῶνες ἀντίστασης ἱερέων.

Θάνατοι ἱερέων σὲ μάχες.

Ἡ ἔλευση στὴν Ἑλλάδα.

Μοναχοὶ τοῦ Πόντου στὴν Ἑλλάδα.

Ἱερατικὰ κειμήλια τοῦ Πόντου.

Ἀντιπροσωπευτικὲς εἰκόνες καταστροφῶν σὲ Μονὲς καὶ Ἐκκλησίαις τοῦ Πόντου.

Βιβλιογραφία.

Εὐρετήριο.

* * *

Ἡ Θεοδώρα Ἰωαννίδου-Καρακουσόγλου γεννήθηκε τὸ 1953 στὴν Ἀθήνα ὅπου ζεῖ μὲ τὴν οἰκογένειά της καὶ ἐργάζεται ὡς ὀδοντίατρος. Εἶναι Πόντια τρίτης γενιᾶς. Τὸ «Ὅσοι δὲν γέλασαν ποτὲ» εἶναι τὸ πρῶτο της βιβλίο.

□